

שני סלעים "מעילתו".

שנינו במשנה: ויביא עמה סלע וחומשו.

בעי רב מנשיא בר גרדא: מי שהפריש שני סלעים עבור קניית אשם, וחזר ומעל בהן חמש פעמים, שבכל פעם שיצאו המעות לחולין הוא חזר והקדישן, ושוב מעל בהן, ונמצא שהתחייב לשלם להקדש שני סלעים בתורת חומש על חמשת המעילות, בכינוס חומשין מהו שיתכפר?⁽⁶⁸⁾

בדמי הקרן, ולא כלל בתוכו את חומשו, ואם כן על כרחך יבוא החומש בפני עצמו, ולא עם הקרן, ונסתפקה הגמרא, האם יכול הוא להביא אשם חובתו בדמי החומש, והאשם שלקח מן הקרן, יהיה לנדבה [כלומר, שיפלו דמיו לנדבה, אחר שיסתאב]. ולכאורה מלשון רש"י לעיל כו ב ד"ה למימרא, משמע שהוא מעכב.

והערוך לנר כתב ליישב, שמאחר ובשעה שקיים מצות נתינת החומש, הפריש החומש עם הקרן, ועל שניהם יחד חלה קדושת אשם, שוב אין חסרון בזה שאחר כך מביא אשם מדמי החומש לבד. ועיין שיטמ"ק [ג] בשם הרא"ש.

עוד כתב המשנה למלך, שלולא דברי רש"י היה אפשר לפרש, שהספק בגמרא הוא, האם יכול להביא אשם מעילתו מן החומשים. והערוך לנר השיג על פירוש זה, שהרי על ידי מעילתו מן ההקדש, חלו עליו שני חיובים נפרדים, חומש ואשם, ואיך יתכן, שבאותם דמים שמביא לחומשו, יצא בהם גם כן ידי חובת אשם מעילתו, שהוא חיוב אחר [מה שאין כן לענין אשם חובתו, מאחר וההקדש הראשון שמעל בו, היה עומד להביא בו אשמו, אם כן כשמביא אחר כך חומשו, יכול לצאת בזה גם כן ידי חובת אשמו, ובוזה נסתפקה הגמרא].

ותיקשי דנמצא כי ברישא קרי ליה ל"מעילתו" — "גזילו", דהיינו תשלום כסף הגזילה להקדש, ואילו בסיפא קרי ליה ל"מעילתו, איל אשם!?

ומשנינן: רישא, דהוה ליה איל השווה עשרה דינרים בשיווי קרן וחומשו, קרי ליה ל"איל מעילתו" — "גזילו".

סיפא דלא הוי איל בשיווי קרן וחומשו, שהרי המעילה היתה רק בסלע אחד והאיל היה שוה שני סלעים, קרי ליה לאיל האשם השווה

שיהיה איל שוה כן, ולכן לא נקט התנא במשנתנו אופן זה, וצ"ע.

68. מדברי רש"י נראה שמפרש, שאדם זה הפריש שני סלעים לחובת אשמו, ונהנה מהם כמה פעמים עד שנצטרפו כל החומשין יחד לשיעור שני סלעים, והנידון הוא, האם יכול הוא להביא בהם את אשם חובתו, והקרן ילך לנדבה, כדין מותר אשם.

והקשו האחרונים, הרי תיכף כשמעל בראשונה במעות אלו, יצאו הם לחולין, וכמו שלמדנו במעילה [ט], ושוב לא יתחייב כשנהנה בהם אחר כך, משום מעילה. ותירץ הערוך לנר, שבכל פעם לאחר שנהנה והוציאם לחולין, קיים מצות השבת מעילה, והפריש הקרן עם החומש והקדישם בקדושת דמי אשם, ושוב מעל בדמים אלו שנית, וכן כמה פעמים, עד שנצטרפו לשני סלעים. וכדבריו משמע מדברי רש"י לקמן [ד"ה דלא אפרשיה].

ובעיקר הדבר, הקשה המשנה למלך [מעילה ד ו], ממה שלמדנו לעיל, שדין החומש לבוא עם הקרן, ואם כן מצד זה אינו יכול להביא אשם חובתו מחומשו, שהרי אז הקרן ילך לנדבה, ותירץ, שדין זה, שהחומש בא עם הקרן אינו מעכב, וכאן מדובר שכבר לקח אשם לחובתו

שתי סלעים יקרב לאשמו, והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה;

מאי לאו, דזבן בארבע איל, ושבח דשוי השתא תמניא, ושמע מינה: אדם מתכפר בשבח הקדש!

ודחינן: לא תידוק מינה, כיהבא במאי עסקינן — דאוזיל רועה שמכר לו גביה(70).

תא שמע: לקח איל בסלע, ופטמו והעמידו על שתיים — כשור; שמע מינה: אדם מתכפר בשבח הקדש!

מי אמרינן: אם תימצוי לומר אדם מתכפר בשבח הקדש, משום דקטרה קמיה, אבל הכא דלא קטרה לא מתכפר(69),

או דלמא אם תימצוי לומר אין אדם מתכפר בשבח הקדש, משום דלא אפרשיה, אבל הדין כינוס חומשין דאפרשיה איכא למימר מתכפר.

דאיבעי להו: האם מתכפר אדם בשבח הקדש או לא?

תא שמע: המפריש שני סלעים לאשם, ולקח בהן שני אילים לאשם, היה אחד מהן יפה

גרשום, שהרי רש"י פירש בעיקר הנידון של שבח הקדש, שהוא באופן שנתייקרו הטלאים, והרי בציוור זה אין השבח בא חממת מעשיו כלל. ונצטרך לפרש לפי דעתו, כמו שכתב בהגהות הגר"י עמדין, שאדם זה טרח בגידול הבהמה, וצ"ע.

70. רבינו גרשום מפרש, שהרועה הוזיל לו בדמי המקח, מפני הנאות שעשה לו לוקח זה, ולכן נחשב שבח זה, כאילו הוציאו מכיסו, ואינו של הקדש. ועיין חו"מ [קפג ו בהג"ה] ובסמ"ע שם [ית] ובש"ך [יב]. והקשה הערוך לנר, אם כן מדוע בסיפא של משנתנו, לא יהיה נחשב ששילם בזה את תשלומי מעילתו, שהרי נתן שבח זה להקדש משל עצמו, וכמו שהקשינו לעיל.

אבל מפירוש רש"י נראה לכאורה, שבאמת אין נחשב שבח זה של הלוקח, אלא שכשם שיכול אדם אחר להפריש בהמה, עבור מי שמחוייב בקרבן, כמו כן בדין זה דשני סלעים, אין צריך בדוקא, שיהיה המחוייב קרבן נחסר אותם מכיסו, אלא אפילו כשהרועה נחסר אותם בעבורו, נתקיים גם כן דין זה, ולפי זה מיושבת

69. רבינו גרשום מפרש, שהואיל ואדם זה טרח בבהמה זו להוציאה ולהכניסה, עד שהושבחה ועמדה על שני סלעים, אף על פי שלא הוציא ממון בהשבחתה, מכל מקום יכול הוא להתכפר בה.

ובציוור השלישי של משנתנו למדנו, שאם לקח איל לאשם בסלע, ואיל אחר לחולין, אף על פי שהאיל של אשם שוה שני סלעים, מכל מקום אינו יוצא בזה ידי חובת תשלומי מעילתו, ודינו שישלם סלע מביתו, ולכאורה לפי פירוש רבינו גרשום, שאדם זה טרח להשביח הבהמה, ולכן יכול הוא להתכפר בה, היה הדין נותן, שיהיה נחשב גם כן ששילם בזה את תשלומי מעילתו, שהרי שבח זה נידון כשלו, והרי הוא נותנו להקדש, ומדוע יהיה צריך לשלם סלע נוסף מביתו. וצריך לומר, שבאמת מצד דיני ממונות, אין שבח זה שלו, אלא של הקדש, מכיון שבהמה זו ברשות הקדש היא, ורק שבדין זה שחייבתו תורה, שיביא אשם בשני סלעים, אין צריך שיהיה נחסר ממון זה מביתו, ודי בזה שיש לו חלק בשני סלעים אלו, ועל ידי זה שטרח להשביחה, נחשב שיש לו חלק בשבח זה. אבל מדברי רש"י נראה שאינו מפרש כרבינו

ודחינן: לא תידוק מהכא, כי פטמו שאני, דהא חסר ליה המפטם תמניא זוזי שהשקיע בפיטומו ולא מיקרי שבח הקדש..

תא שמע: לקח איל בסלע והרי הוא בשתים — כשר! וקא סלקא דעתין דאיירי שהתייקר האיל, ושמע מינה שמתכפר בשבח הקדש.

ודחינן: הכא נמי בשפטמו.

ותמהינן: אי הכי היינו רישא!

ומשנינן: רישא איירי דזבן בארבע ואשבחיה בארבעה אחרינא, דחסר ליה תמניא. ונמצא שכל שמונת הזוזים הם מכספו. אבל סיפא איירי בכגון דזבין איל בארבע ואשבחיה בתלתא, ושוי תמניא.

אי הכי, אימא סיפא: ישלם סלע להקדש. ואמאי? הא חסר ליה ז' מדידיה?

ומשנינן: מאי ישלם דקאמר תנא דמתניתין

— ישלם תשלום דסלע, והיינו, את ההפרש של הזוז שהשביח ההקדש מעבר להשקעה שלו.

והשתא דייקנין: ואי סבירא ליה דאין אדם מתכפר בשבח הקדש, כי יהיב תשלום דסלע מאי הוי? והא איל בן שתי סלעים בעינן, וליכא! דהא זוז אחד ממנו הוא שבח שהשביח הקדש!?

ומשנינן: לעולם קסבר: אדם מתכפר בשבח הקדש.

והא דקשיא לן: אי הכי, תשלום דסלע לא יתן?

תשובתך: היינו טעמא דקיהיב תשלומין דסלע, גזירה שמא יאמרו: איל פחות משתי סלעים מכפר⁽⁷¹⁾.

מאי הוי עלה דאיבעי אי אדם מתכפר בשבח הקדש?⁽⁷²⁾

וכתב הערוך לנר, שגזירה זו נאמרה, דוקא כשלקח בהמה מאדם אחר בסלע, ואחר כך השביחה. אבל כשהיתה לו בהמה בעדרו, והפרישה לאשמו, אף על פי שבשעת ההפרשה היתה שוה סלע, בזה לא שייכת גזירה זו, שהרי אין הדבר ניכר, שאינה שוה שתים.

72. רש"י מפרש, שתירוץ הגמרא לעיל, שמשלם להקדש משום גזירה, היה נראה דוחק לבעלי הגמרא, ולכן שאלו "מאי הוי עלה".

והרמב"ם [פסוה"מ ד כד] פסק, שאדם מתכפר בשבח הקדש. אבל השמיט דין זה שלמדנו בגמרא, שהוא משלם מביתו להקדש, משום גזירה. וכתב במרכבת המשנה, שהרמב"ם פירש גם כן כרש"י, ולכן לא הביא דין זה להלכה.

קושיית הערוך לנר הנ"ל, שתשלומי מעילה, היא מצוה המוטלת בדוקא על מי שמעל, לשלם מביתו להקדש תשלומי מעילתו.

71. יש להתבונן, שלכאורה היה מן הדין לחייבו לשלם להקדש סלע, שהרי הרויח על ידי זה, שלא היה צריך להוציא סלע מכיסו, וכדין משתרשי ליה [עיין חולין קלא א]. ואולי לא יתכן להתחייב להקדש אלא במעילה, ולא בשאר חיובי ממון, וכמו שנתמעט כל מזיק הקדש, מתשלומין [עיין ב"ק ו ב בתוס']. או שנאמר, מאחר ורשות ההקדש לא נחסרה כלום בהקרבתו, אלא הגיע ההקדש לתכליתו, אינו מתחייב משום "משתרשי ליה", אף על פי שהרויח שלא הוציא סלע מביתו לצורך קרבנו, וצ"ע.

טעוונה לחם.

ושלח רבי חנינא משמיה דרבי יוחנן: לא שנו דאין טעון הולד לחם אלא לאחר כפרה, דולד אין טעון לחם כיון שהתכפר באמו. אבל לפני כפרה שלא היתה כפרה באמו, טעון לחם;

אלמא קסבר: מתכפר אדם בוולד שהוא שבח הקדש⁽⁷⁴⁾.

בעי רבי אלעזר: האם בעלי חיים שהוקדשו לקרבן, ונדחו מהקרבה וחזרו ונראו להקרבה, האם הם נדחין לעולם או לא?⁽⁷⁵⁾

אמר רבי יוחנן: הרי כמה שנים גדל זה בינינו, ולא שמע הלכה זו ממני?

תא שמע: איל שהיה בשעת הפרשה יפה סלע, ובשעת כפרה יפה שתי סלעים — יצא⁽⁷³⁾.

בעי רבי אלעזר: אדם מתכפר בשבח הקדש או לא?

אמר רבי יוחנן: כמה שנים גדל זה בינינו, ולא שמע הלכה זו ממני?

והוינן בה: מכלל, דאמר רבי יוחנן מידי בענין זה?

ומשינינן: אין, ועל הדא אמרה —

דתנן: ולד תודה ותמורתה, וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה — אין

הבהמה], אם כן לכאורה יש להוכיח מכאן, שלפי המסקנא, אדם מתכפר בכל ענין, אפילו כשלא טרח, שהרי לא טרח האדם בשבח זה של הבאת הולד לעולם, ואם כן, נפשט לכאורה גם כן הספק של כינוס חומשין. אבל לפירוש רש"י, עדיין יש לומר, שדוקא כשטרח בגידול הבהמה ונתעסק בה, בזה יכול הוא להתכפר בשבח הקדש, מה שאין כן בכינוס חומשין. ויעויין בדברי התוס' [מנחות פ א ד"ה מאין], שדברי רבי יוחנן נאמרו דוקא לענין תודה. אבל בחטאת, יתכן שאינו מתכפר בשבחה, עיי"ש טעמם.

75. כתב רש"י, שלכאורה היה אפשר לפשוט ספק זה, ממה שלמדנו בתמורה [כא], שקרבן חטאת, שנתכפרו בעליה בבהמה אחרת, אזי הראשונה הולכת למיתה, ולכאורה הטעם הוא, מפני שבעלי חיים נדחין, ולכן, מאחר שהיא אינה ראויה עוד להקרבה, דינה למיתה. ותירץ, שדין זה הוא הלכה למשה מסיני, ואין לומדים משם למקום אחר.

73. גירסת רש"י היא, "בשעת כפרה יפה שתי סלעים יצא", ולפי זה נפשט, שאדם מתכפר בשבח הקדש. אבל גירסת רבינו גרשום היא, "לא יצא", ולפי זה נפשט למסקנא, שאין אדם מתכפר בשבח הקדש.

והשיטמ"ק הביא [לפי גירסת רבינו גרשום], בסיפא של ברייתא זו, "בשעת הפרשה יפה שתי סלעים, ובשעת כפרה יפה סלע, יצא", ואם כן, בדין דשני סלעים נאמר, שצריך להיות נחסר מביתו שני סלעים עבור קרבן זה. אבל אין צריך שיהיה בדוקא שוה כן בשעת ההקרבה. אבל לפי רש"י, הגירסא בסיפא היא "לא יצא", ולפי זה, הדין דשני סלעים נאמר בעיקרו על שעת הקרבה. אבל מכל מקום אין די במה שהאיל שוה שני סלעים, אלא צריך שיהיה האדם מקריב מצדו, קרבן בשני סלעים [שהרי למדנו לעיל בגמרא, שיתכן שדוקא כשטרח לפני הבהמה, אז יכול הוא להתכפר בשבח הקדש].

74. לפי פירוש רבינו גרשום הנ"ל [שהטירחא שנזכרה בגמרא לעיל, הוא בעצם מה שהשביחה

והוינן בה: מכלל, דרבי יוחנן אמרה?

אין, דאמר רבי יוחנן: בהמה של שני שותפין, הקדיש הציה וחזר ולקח הציה והקדישה — קדושה ואינה קריבה, ועושה

תמורה ותמורתה כיוצא בה⁽⁷⁶⁾;

שמע מינה תלת:

שמע מינה בעלי חיים נדחין⁽⁷⁷⁾.

ושמע מינה קדושת דמים, שבשעה

שעת ההקדש בלבד. אבל כאן, שבשעת מעשה ההקדש לא היתה הקדושה יכולה לפשוט בכולה, אינה מתפשטת לעולם. וכדבריו כתב בקובץ הערות [נו יד-טו].

והתוס' בגיטין [מג] הקשו, ממה שלמדנו שם בגמרא, שהמקדש אשה שחציה שפחה וחציה בת חורין, ואחר כך נשתחררה לגמרי, שנחלקו בזה האמוראים, ודעת רבי זירא, שהקדושין נגמרים בכולה מעתה, ואם כן למה לא נאמר כן גם בבהמה, שיהיה ההקדש נגמר בה עתה. [וכונתם, שאמנם דין פשטה קדושה בכולה, אינו אלא בשעת ההקדש, וכנ"ל, ומשום שיסוד דינו הוא, שמעשה ההקדש נחשב כאילו נעשה בכולה, או שלענין מעשה ההקדש, אין צורך שיהיה נעשה בכולה, ודי לזה, במה שנעשה בחלקו. אבל דין גמרו קדושין בכולה, ישנו גם לאחר כלות המעשה, וכמו שמפורש בגיטין שם].

ותירצו, שדין גמרו קדושין בכולה נאמר דוקא לענין קדושי אשה, שמאחר ואי אפשר שתהיה מקודשת רק בחציה [שהרי לאחר שנשתחררה נעשית כולה בת קדושין, ואין קדושין בחצי אשה], לכן מן ההכרח הוא, שיהיו נגמרים הקדושין בכולה, מה שאין כן לענין בהמה, שיתכן שתהיה הקדושה תופשת רק בחציה [ואמנם אי אפשר להקריבה באופן זה. אבל מכל מקום יכולים למכרה וליקח בדמיה קרבן אחר], על כן אין לנו כל סיבה לומר שההקדש יהיה נגמר בכולה.

77. מבואר כאן, שבצעם יש בה קדושת הגוף,

והקשה הרש"ש, הרי לקמן במשנה מבואר, שאם הקדיש קרבן חטאת, לשם חטא אחד, אינו יכול להביאו אחר כך לשם חטא אחר, ואם כן, גם לולא דין דיחוי, אינו יכול להביאו מעתה, שהרי אותו החטא שלשמו הופרש, כבר נתכפר, ולשם חטא אחר, גם כן אי אפשר להביאו, והניח בקושיא.

ולקמן הערה 81 יבואר, שישנה גירסא בדברי הרמב"ם, שאם הופרש על איסור חלב, והביאו לשם חלב אחר, אף על פי שלכתחילה אין עושים כן, משום גזירה, מכל מקום אם עשה כן, כיפר, ודוקא מחטא אחד לחטא שהוא משם אחר, כחלב ודם, בזה לא כיפר. ואם כן יש לומר שגם רש"י סובר כן, ולכן הוכיח ממה שהיא מתה, ואינה ראויה לכפר בה חטא אחר, אפילו מאותו השם, שבעלי חיים נדחין.

76. בקידושין [ז] למדנו, שאמנם המקדיש חצי בהמה, נעשית כולה קדושה, מפני שהקדושה פושטת בכולה, מכל מקום זהו דוקא כאשר כל הבהמה היא של המקדיש, מה שאין כן כאן, שחציה של אדם אחר, אין הקדושה יכולה להתפשט בכולה.

ויש להתבונן, שאם כן, כשלקח אחר כך את חציה השני, מדוע צריך הוא לחזור ולהקדיש את חציה, ולא נאמר, שהקדושה תהיה נפשטת בכולה, מאחר שעתה כולה שלו. ובאמת המאירי בקדושין הביא, שיש שאינם גורסים, "והקדישה", שהרי ממילא נפשטת הקדושה בכולה. ובחידושי רי"ז הלוי [עח] כתב לבאר גירסתנו, שדין פשטה קדושה בכולה נאמר על

שהוקדשה חציה היה בה רק קדושת דמים, וגם היא מודחה את הבהמה מהקרבה (78).

ושמע מינה יש דיחוי בדמים. [ולקמן כח א].
בעי רבי אלעזר: הוולו טלאים בעולם ואינו

דמיון, וכנ"ל. והעולת שלמה פירש, שהיות וקדושת הגוף שבה, נוצרה על ידי קדושת דמים, ובאה מכחה, ומצד עצמה אינה יכולה לחול, וכנ"ל, לכן, אילו לא היה נוהג דין דיחוי בקדושת דמים, לא היה שייך שיהיה נוהג בבהמה זו דין דיחוי, אף על פי שעתה נוסף בה קדושת הגוף.

אולם האחיעזר [ג נו א] כתב לדקדק מלשון רש"י בקדושין, שבאמת אין עליה אלא קדושת דמים [ואינו דומה למפריש נקבה לעולתו, וכנ"ל, הואיל וכאן אין באפשרותו להקדיש אלא חצי בהמה], וגם במקום שיש קדושת דמים בלבד, נאמרה תורת דיחוי. והוסיף האחיעזר לדון, האם כשלקח חציה השני, נוכל לומר מכח "מיגו דנחתא", שיחול עתה קדושת הגוף על חציה הראשון, שהרי יש עתה באפשרותו להקדיש גם את חציה השני [ואם כן הרי זה דומה למקדיש רגלה של בהמה, שלמדנו בתמורה [יא ב], שאומרים בזה "מיגו דנחתא"], או שנאמר, שלא יתכן לומר "מיגו דנחתא" אלא בשעת עשית ההקדש, ולא אחר כך. וכתב, שנחלקו בדבר זה, רש"י ותוס' בתמורה [י ב]. [ולפי דעת רש"י שם, שאין אומרים באופן זה "מיגו דנחתא", נצטרך לומר לכאורה, שכאשר חזר והקדיש את חציה השני בקדושת הגוף, נפשט על ידי זה קדושת הגוף גם בחציה הראשון, ולכן לולא דין דיחוי, היתה קריבה. ובחידושי תלמיד הרשב"א [קדושין] מפרש, שחזר והקדיש את כולה].

78. כן היא גירסת השיטמ"ק, והתוס' בזבחים [יב א ד"ה ושמע] פירשו בשם רבינו חיים, שלולא דברי רבי יוחנן היינו סבורים, שאמנם יש כח בקדושתה להתפיס בהמה אחרת [הואיל ויש

ורק מצד דין דיחוי אינה ראויה להקרבה, ועל כן יש בכוחה גם כן לעשות תמורה. אולם ישנם כמה דרכים בדברי האחרונים בביאור הדבר.

מדברי רש"י כאן נראה, שתיכף בשעה שהקדיש חציה הראשון, חל בה כבר קדושת הגוף, ואף על פי שאינה ראויה ליקרב כמות שהיא [ואם כן היה עלינו לומר, שאין חל בה אלא קדושת דמים], מכל מקום יש לדמות דין זה למקדיש נקבה לעולתו או אשמו, שלמדנו בתמורה [יח"ט], שאומרים, "מיגו דנחתא ליה קדושת דמים, נחתא ליה נמי קדושת הגוף", כלומר, שאמנם מלכתחילה אי אפשר שיחול עליו קדושת הגוף, שהרי אינו ראוי להקרבה, מכל מקום לאחר שחלה בו כבר קדושת דמים, על ידי כן נמשך עליו גם כן קדושת הגוף, הואיל והמקדיש נתכוון להקדישו בקדושת הגוף. ומשום כך כתב רש"י, שדין בהמה זו [קודם שלקח חציה השני והקדישה], שתרעה עד שתסתאב ותמכר, ויביא בחצי דמיה, קרבן. וכונתו, שאינו יכול לפדותה מיד בלא מום, כדין קדושת דמים, הואיל ויש עליה באמת קדושת הגוף. וכן כתבו התוס' [תמורה כו ב ד"ה שמע] והשיטמ"ק [לקמן כח א, ג] בפירוש, והוסיפו לבאר, שלדעת רבי יוחנן, דוקא באופן זה, שיש עליה קדושת הגוף, מכח דין "מיגו דנחתא", בזה שייך דין דיחוי. אבל במקום שיש עליה קדושת דמים לבד, לא יתכן דיחוי כלל.

ולקמן מוכיחה הגמרא מדברי רבי יוחנן אלו, שיש דין דיחוי בקדושת דמים, וכתב בחידושי הגרי"ז שם, שלפי דבריהם נצטרך לפרש, שמפני שמעיקר קדושתה אינה עומדת ליקרב על המזבח, אלא לימכר, וילכו דמיה למזבח, לכן אין קדושתה דומה לקדושת הגוף גמורה, לענין דין דיחוי, אף על פי שגם לקדושת דמים אין לה

תלמודיה כל תלתין יומין קמיה דרבי יוחנן?

אימא: לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש.

גופא, אמר רבי יוחנן משום רשב"י: מפני מה לא נתנה קצבה במחוסרי כפרה? שמא יוולו טלאים, ואין להם תקנה לאכול בקדשים.

מתקוף לה אביי: אלא מענתה, חטאת חלב ינתן לה קצבה, דלכפרה אתיא, ולא לאישתרווי באכילת קדשים הוא!

מתקוף לה רבא: אלא מענתה, אשם נזיר להוי ליה קצבה, דלכטלה הוא דאתי, דאינו בא להתיר אכילת קדשים ואינו בא לכפרה, וכדאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד!⁽⁷⁹⁾

קשיא.

מוצא לקנות אשם ששנה שתי כסף — מהו?

מי אמרינן [דברים יב] "מבחר נדריכם" בעינן, והא איבא.

או דילמא [ויקרא ה] "כסף שקלים" בעינן, וליבא?

אמר רבי יוחנן: כמה שנים גדלנו בבית המדרש ולא שמענו הלכה זו.

ולא? והאמר רבי יוחנן אמר רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה? שמא יוולו טלאים, ואין להן תקנה לאכול בקדשים! אלמא היכא דקבעה התורה מחיר לקרבן אין לו תקנה עד שיביא קרבן במחיר הזה.

אימא: לא לימדנו לאחרים בבית המדרש הלכה זו.

ותמהינן: והא רבי זירא בר אדא מחדר

הגוף, הואיל והקרבן מצד עצמו ראוי הוא למזבח, ורק מצד הבעלים הוא נדחה מהקרבן. והרשב"א שם כתב, שכמו כן יש למצוא קדושת דמים שאינו דחוי מעיקרו, וכגון שהפריש מעות לקרבנו, ואחר כך המיר דתו, שאמנם היה נראה מעיקרו. אבל לא היה במעות אלא קדושת דמים.

79. השיטמ"ק [כה] מבאר, שבנזיר [יח ב] נחלקו התנאים בברייתא, שלדעת תנא קמא, מכיון שהביא הנזיר חטאתו, חלה עליו מיד נזירות טהרה, ודעת רבי ישמעאל בנו של ריב"ב היא, שאינה חלה עד שיביא אשמו גם כן, ואם כן, רבי שמעון בר יוחי סובר גם כן כתנא קמא, ולכן אמר, שאשם נזיר בא לבטלה. ומדברי רבי שמעון בן יוחי אלו יש ללמוד,

בה קדושת הגוף], מכל מקום אין בכחה לדחות את התמורה מהקרבן [הואיל והיא עצמה לא הוקדשה מתחילה להקרבן], ואם כן התמורה תהיה קריבה למזבח. ועיין חידושי הגרי"ז שם. אבל התוס' שם הקשו על עיקר גירסא זו. וכתבו לקיים גירסת רש"י, "ושמע מינה דחוי מעיקרו הוי דחוי, ושמע מינה יש דחוי בדמים", וכן היא גירסת הגמרא לפנינו בקדושין. והקשו התוס' שם, הרי שני הדברים, אחד הן, שכל דבר שהוא נדחה מעיקרו, הרי הוא קדוש בקדושת דמים, וכן להיפך.

ותירצו התוס', שאפשר למצוא אופן, שיהיה דחוי מעיקרו, שמכל מקום יהיה עליו קדושת הגוף, וכגון, מומר שהפריש קרבן, שאמנם הוא נדחה מעיקרו. אבל מכל מקום יש בו קדושת